

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-34/2006/51.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **HRI Marketing Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** Budapest I. rendű,

a **HRI-vitalion Életmód és Egészségvédő Egyesület** Budapest II. rendű,

a **HRI-vitalion Pontgyűjtő Klub** Budapest III. rendű,

a **Sipi 97 Bt.** Szeged IV. rendű eljárás alá vontak ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma miatt indult eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t

A Versenytanács megállapítja, hogy az I-II. rendű eljárás alá vont tizenegy élelmiszer, kozmetikum, gyógynövénytartalmú termék (Vitalion, Water Balance-Folyadék Egyensúly, Clear Complexion-Tiszta Bőr, Night – Alvássegítő, Calm Life – Nyugodt Élet, Golden Seal Digestive-Emésztést Segítő, Celeriac – Fiatalító és Pontecianövelő, Garlic Catarrh&Rhinitis – Nátha és Allergia elleni, Capsicum – Fogyasztó, Levendula és Geránium Sampon és Hajkondicionáló, Exultrim) gyógyhatásának állítása fogyasztómeztévesztésre alkalmas.

E magatartás folytatását a határozat kézhezvételétől megtiltja.

A Versenytanács az I-II. rendű eljárás alá vont vállalkozással szemben 14.000.000.- (Tizennégymillió) Ft bírságot szab ki, amelyet kötelesek a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül egyetemlegesen megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételi számlájára.

Kötelezi a II. rendű eljárás alá vontat, hogy a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül közölje tagságával és tegye közzé az interneten is a jelen határozat jogsértést megállapító részét.

E határozat felülvizsgálatát az eljárás alá vont vállalkozások a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel.

I n d o k o l á s

Az eljárás tárgya: Tizenegy egészséggel kapcsolatba hozható termék (élelmiszerek, gyógynövényeket tartalmazó készítmények, kozmetikai termékek) fogyasztómegetésztésre alkalmas népszerűsítése.

I.

A Versenytanács az ügyfelek előadása, a csatolt írásbeli bizonyítékok, a többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 71. §-a nyomán készült vizsgálati jelentés alapján a következő tényállást állapította meg:

Az utóbbi években előtérbe került egészségmegővő életszemlélettel párhuzamosan egyre több olyan termék kerül forgalomba, amely a megnövekedett ezirányú fogyasztói igényt elégíti ki.

A termékekkel érintett piacokon észlelhető éles verseny az elmúlt években versenyjogilag tiltott, a fogyasztók megetésztésére alkalmas piaci magatartások megjelenésével járt. Közös vonásuk, hogy egyes vállalkozások nemcsak a saját termékpiacuk korlátai között végzik marketing tevékenységüket, hanem más piacra átnyúlva, a gyógyszer élelmiszer, illetve az élelmiszer gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag hamis látszatát kelti, holott mindegyik termékcsoporthoz az egészséggel kapcsolatos hatását a rendeltetéséhez képest tudja kifejteni.

Ezért a GVH az elmúlt években számos eljárást folytatott e piaci jelenségek visszaszorítása érdekében (Vj-74/2005, Vj-107/2005, Vj-28/2006 stb.).

Az eljárásban érintett termékek bizalmi-tapasztalati jellegű termékek, egészségi hatásáról a termékek használatával sem győződhet meg a fogyasztó teljes bizonyossággal.

Az I. rendű eljárás alá vont vállalkozás (a továbbiakban: Kft.)

A 2001. óta működő Kft. a többi eljárás alá vonttal együttműködve, egészséggel kapcsolatos termékek forgalmazását végzi.

2001. december 9-én alakult, jelenleg három tagja (Stiebel Attila, Iminvest 2000 Kft., Hadnagy József) van. A társaság fő tevékenysége az 5138 '03 TEAOR számú egyéb élelmiszer nagykereskedelem, ténylegesen kizárólag a HRI termékek kis- és nagykereskedelmével foglalkozik. A HRI termékeket 2001-től folyamatosan forgalmazza; kezdetben a HRI-vitalion tabletta értékesítésével foglalkozott, majd folyamatosan bevezette a többi terméket is. 2005. év folyamán tízféle HRI terméket forgalmazott. Ezek a következők: HRI Vitalion tabletta, HRI Water Balance (Folyadék egyensúly) tabletta, HRI Golden Seal Digestive (Emésztést segítő) tabletta, HRI Celeriac (Fiataltító/öregedéslassító és potencianövelő) tabletta, HRI Capsicum (Fogyasztó) tabletta, HRI Garlic Catarrh & Rhinitis (Nátha és Allergia elleni) tabletta, HRI Clear Complexion (Tiszta bőr) tabletta, HRI Calm Life (Nyugodt élet) tabletta, HRI Night (Alvássegítő) tabletta, HRI Levendula és

Geránium Sampon és Hajkondicionáló. 2006-ben kezdte meg a HRI Exultrim elnevezésű termék forgalmazását, megszüntette a HRI Capsicum termék és a hajápolók forgalmazását.

A Kft. - a Celeriac és Garlic termékek kivételével, - amelyeket Biorex Kft. állít elő - az összes terméket Nagy-Britanniából importálja, majd nagykereskedőknek (Phoenix Pharma Rt., Béres Rt., stb.) adja tovább, illetve MLM (Multi Level Marketing) rendszerben értékesíti.

A társaság 2004. évi nettó árbevétele 98.306 eFt volt, amelyet a következő évre megduplázott, így a 2005. évi nettó árbevétele 185.079 eFt volt.

A 2006. évi nettó árbevétele nem hiteles egyszerűsített éves beszámolójából ismerhetően 143.629 eFt volt.

A II. rendű eljárás alá vont (a továbbiakban: Egyesület)

Az Egyesület ismeretlen időpontban bírósági nyilvántartásba vett jogi személy, amelynek módosított alapszabálya 2005. június 5-én kelt. Az alapszabályban rövidített neve HRI-vitalion Klub, azaz mindkét név ugyanazt az Egyesületet fedi.

Alapszabályi célja: „Magyarország egészségügyi kultúrájának emelése; egészséges életvitelre nevelő előadások tartása, szűrővizsgálatok és egyéb hasonló célú programok megszervezése; természetes, növényi eredetű vitaminok és egyéb gyógyhatású készítmények népszerűsítése, ezekről a lakosságnak előadások valamint szakmai programok szervezése; allergiás és egyéb betegségek megelőzéséhez programok és akciók szervezése; egészségmegőrzésre vonatkozó kiadványok készítése, terjesztése; környezetvédelem.”

Az alapszabály szerint „elsődlegesen nem gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából jött létre, így minden tevékenysége az Egyesület által megfogalmazott célt szolgálja.”

Teljes jogú tagja minden olyan természetes személy, aki az alapszabály rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek elfogadja, az alapszabályt aláírja, kötelezettséget vállal az egyesületi célok megvalósítása érdekében történő közreműködésre, a tagdíj megfizetésére, illetve, akit az Egyesület erre feljogosított szerve, az elnökség a teljes jogú tagok névsorába felvesz.

Az Egyesület teljes jogú tagjainak száma 912, regisztrált tagjainak száma kb. 22 ezer fő.

A Jelentkezési lap kitöltésével lehet teljes jogú klubtagságot szerezni. Az Egyesületbe történő belépéssel és egy darab HRI termék megvásárlásával a belépő egyidejűleg a III. rendű eljárás alá vont regisztrált tagja lesz.

Az új egyesületi tag az első termék megvásárlásával az Egyesület tárgyévi tagsági díját is megfizeti és ezzel támogatja az Egyesület működését.

Nincs adat arra, hogy van-e, vagy volt-e olyan egyesületi tag, aki valamilyen HRI terméket nem vásárolt. Jelenleg állítólag 20.000-re tehető azoknak a száma, akik az egyesületi tevékenységben résztvesznek.

Az Egyesület végzi a Kft. hozzájárulása alapján a HRI termékekre vonatkozó marketing tevékenységet; pl. prospektust állít össze, tájékoztatót tart, havonta átlagosan 1000 példányban hírlevelet postáz a teljes jogú tagok számára.

A jelen eljárás megindítását követően a Kft. felhívta az Egyesületet, hogy

- a HRI termékekről készült promóciós anyagot rendezvényein ne terjessze,

- a fellelhető valamennyi szórólapot haladéktalanul szolgáltatassa ki a Kft. részére,
- tartózkodjon újabb promóciós anyag előállításától,
- az internetes ismertetőket távolítsa el.

A Kft. és az Egyesület egymással kötött írásbeli megállapodása nem áll rendelkezésre, állítólag jelenleg nincs érvényes írásbeli megállapodásuk.

2006. évi hitelt érdemlően nem igazolt nettó árbevétele: kb. 5 millió Ft.

A III. rendű eljárás alá vont vállalkozás (a továbbiakban: Klub)

A Klub elnevezés zavarkeltő, mert egyrészt az Egyesület rövidített neve is tartalmazza a Klub szót, s így jelöli magát az Egyesületet, másrészt, jelöli azoknak az egyesületi tagoknak a Klubját, akik vásároltak legalább egy HRI terméket. A Klub az Egyesületen belül elkülönült szerveződés avagy maga az Egyesület, amelynek feladata kizárólag az egyesületi tagok értékesítésének és jutalékának nyilvántartása. A különállást a Klub használt fejleces klubtagsági jelentkezési lapja hangsúlyozza, mert „HRI-vitalion Klub” elnevezéssel közli címét: HRI-vitalion Egyesület és Klub: 1092 Budapest, Kinizsi u. 21-25. IV/A.

A Klub által használt jelentkezési lapon, amely megkülönböztetendő az Egyesület jelentkezési lapjától, rögzítésre került, hogy a „HRI-vitalion Klub nem követel meg tagjaitól semmilyen minimális kötelező vásárlást”. Továbbá „a forgalmazó tag a tagsági jelentkezési lap aláírásával elismeri, hogy a Klub szerződéses feltételeit megértette, kötelezően elfogadja”.

Az Egyesület fentebb ismertetett, az Egyesületbe való belépést lehetővé tevő jelentkezési lapja nemcsak, hogy előrevetítette a Klub-tagságot, de általa – az Egyesület közreműködésével – szerződés keletkezett az egyesületi teljes jogú tag és a Kft. között, amelynek tartalmát az Egyesület jelentkezési lapjának hátoldala tartalmazza, mint a Klub Működési Szabályzatát.

E szerint a Klub alapítója és működtetője a Kft., vezetője a Kft. mindenkori vezető tisztségviselője.

A Kft-nek az Egyesület által kötött – egyébként jelenleg állítólag nem létező – együttműködési megállapodása értelmében a forgalmazott gyógynövény-készítményeket kedvezményes áron elérhetővé teszi az Egyesület regisztrált tagjai részére. A HRI termékeket egységesen 4000 Ft/darab áron vásárolhatják meg a regisztrált klubtagok. Azok lesznek regisztrált klubtagok, akik a regisztráció alkalmával minimum 1 db terméket vásárolnak. A bolti ár általában 5.500 Ft felett van. Az A4-es szórólap 7-8000 Ft-ban jelöli meg a termékek kiskereskedelmi árát. Az MLM rendszer keretében személyesen, telefonon illetve az Internet segítségével mutatják meg és ajánlják a klubtagok a termékeket és segítik a Klubhoz való csatlakozást. A szponzor fogyasztói hálózat kiépítésén dolgozik egy jövőbeni jutalék fejében, amit a csatlakoztatott fogyasztók vásárlásai után fizet ki a Kft.

A tagok vásárlásai és az általuk ajánlott (szponzorált) tagok ill. tagok csoportjának vásárlásai után – a Klub mindenkori marketing tervében írtak szerint – ún. pontokra jogosultak. A klubtagok az összegyűjtött pontokat saját döntésük alapján pénzre (jutalék), vagy HRI termékre válthatják be.

A Klub tartja nyilván a vásárlásokat, a jutalékokra jogosultakat és a jutalék mértékét. A jutalékokat a Kft. ennek alapján fizeti. Az értékesítés elszámolásának lényege a következő: A jutalék-jogosultság megszerzéséhez egy adott hónapban 8 db terméket kell vásárolni. Aki ennél kevesebbet vásárol, nem szerezhets jutalékot. Egy munkatársnak nem kell és nem is érdemes többet vásárolni, mert jutalékot azon személyek vásárlásai után kap, akik az ő ajánlására (szponzor) léptek be az Egyesületen keresztül a Klubba és vásároltak terméket.

Működési szabályzatbeli előírás, hogy „a termékeket gyógyszernek, gyógyhatású készítménynek nevezni és velük kapcsolatban bármiféle gyógyító ígéretet tenni nem szabad. A termékekkel kapcsolatos bármely hirdetés, reklám csak a Kft. előzetes, írásbeli engedélye mellett történhet”.

„A klubtag vállalja, hogy belépését követően szükség szerint részt vesz a termékek ismertetését, reklámozását és a Klub marketing programját bemutató előadásokon és az elhangzottak szerint jár el hálózati tevékenysége során.”

A IV. rendű eljárás alá vont vállalkozás (a továbbiakban: Bt.)

Az Interneten a Vitalion szóra történő rákérdezéskor másodikként Sipos István honlapját (www.wellnessapro.hu) ajánlja fel a kereső (Google) program, ahol részletesen bemutatásra kerülnek a HRI termékek.

A Bt. Szeged és környéke nyomtatott és elektronikus hirdetési felületeinek értékesítésével, valamint a wellness témakörébe tartozó termékek ismertetésével és értékesítésével (www.wellness.addel.hu) ill. saját hirdetési felület működtetésével (www.wellnessapro.hu) foglalkozik.

Sipos István 2004. december 16-án csatlakozott a Vitalion Klubhoz, a Vitalion termékkel 2005. márciusában kezdett foglalkozni melléktevékenységként. A Bt. és a Kft. között 2006. március 22-én jött létre megállapodás a HRI termékek valamint a HRI-vitalion Pontgyűjtő Klub tagsági lehetőség ismertetésére, ajánlására. A vállalkozás abban érdekelt, hogy minél több klubtagot csatlakoztasson a rendszerhez, mert az után jogosult jutalékra. 2005-ben nem származott bevétele a végzett munkából, először 2006. februárban szerzett jogosultságot jutalékra.

Az élelmiszerekre, kozmetikumokra, gyógyszerekre, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagokra, készítményekre vonatkozó jogi szabályozás

Az egészséggel kapcsolatba hozható termékek rendeltetésük alapján csoportosíthatók aszerint, hogy gyógyításra vagy egészségmegőrzésre szolgálnak-e. Mindkét nagy termékcsoporthoz a rendeltetéshez igazodó szigorú szabályozási rend alakult ki, amelyben az ország 2004. május 1-jei Európai Unió csatlakozása folytán változások következtek be.

Élelmiszerek:

2004. május 1. előtt az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ét.) elhatárolta a vitamin- és ásványi anyag tartalmú különleges táplálkozási igényt kielégítő élelmiszereket (étrend-kiegészítők és funkcionális készítmények) a gyógyszernek, illetve gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítménynek minősített termékektől.

A törvény megfogalmazása alapján élelmiszer minden olyan növényi, állati vagy ásványi eredetű anyag, amely változatlan, előkészített vagy feldolgozott állapotban emberi fogyasztásra alkalmas. Nem minősült élelmiszernek azonban a gyógyszer, a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag és készítmény, a gyógyvíz, továbbá a nem csomagolt ivóvíz és ásványvíz (Ét. 2. § 1. pont).

Az élelmiszerminőség megszerzése az Ét. és a végrehajtására kiadott 1/1996.(I. 9.) FM-NM-IKM (Vhr.) együttes rendeletnek megfelelően volt lehetséges 2004. május 1-ig, akként, hogy gyártmánylapot kellett kitölteni, amely tartalmazta a termék megnevezését, összetételét, előállítási eljárását, minőségellenőrzését, érzékszervi tulajdonságait, címke- és szövegtervét. Ez utóbbi a majdani fogyasztó számára adott tájékoztatást a gyártmánylapon szereplő adatok felhasználásával, a termék nevééről, gyártójáról, összetételéről, tárolásáról, minőségmegőrzési idejéről.

A gyártmánylapot az illetékes Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomás termékminta vizsgálat alapján a korábbi években jóváhagyta, amelynek folytán a bemutatott gyártmánylapon rögzített követelménynek megfelelő termék a hatályos rendelkezések szerint forgalmazhatóvá vált.

Jogszabályváltozás (43/2002.(V. 14.) FVM-EüM-GM együttes rendelet) folytán a 2002. május 29-től 2004. május 1-ig terjedő időszakban az Állomásoknak gyártmánylapot jóváhagyó hatósági jogköre nem volt, de gyártmánylapot továbbra is minden élelmiszerről ki kellett állítani és az előállítás helyén tartani, hogy az élelmiszerellenőrzés foganatosítható legyen.

Az élelmiszereken belül külön csoportot alkottak 2004. előtt (és azóta is) az étrend-kiegészítő készítmények, amelyek vitaminokat vagy ásványi anyagokat, vagy természetes antioxidánsokat tartalmaznak külön-külön, vagy kombináltan, és megjelenésük eltér a hagyományos élelmiszerektől (például kapszulába zárt vagy tablettázott vitamin, ásványi anyag stb.). A készítmények lehetőséget adtak az étrendből hiányzó nutritív anyagok pótlására.

Az Ét. 6. § (1) bekezdés – és ezzel összhangban a Vhr. 13. § (1) bekezdés – értelmében étrend-kiegészítő és funkcionális készítmény csak a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Élelmezés és Táplálkozástudományi Intézete (OÉTI) engedélyével volt előállítható és forgalomba hozható.

Az élelmiszerekre természetesen nem alkalmazható a gyógyszerekre vonatkozó szabályrendszer, hiszen a termékek sikeresen nem estek át a gyógyszerekre vonatkozó engedélyezési eljáráson, hanem az Ét. hatálya alá tartozó termékek. Ebből következően a hatályos előírásokat a gyártásra, a forgalmazásra és a reklámozásra elsődlegesen az Ét. és a Vhr. rögzítette.

A fogyasztók megfelelő tájékoztatása céljából a törvény 19. §-a kötelezően előírta, hogy a termék csomagolásán milyen jelöléseket kell közzétenni. Az Ét. 19. § (3) bekezdése szerint a jelölés nem vezethette félre a fogyasztót. A b) pontnak megfelelően a jelölés nem állíthatta vagy sugallhatta, hogy az élelmiszer megelőz, kezel, gyógyít valamilyen betegséget, ha a tudományos ismeretek szerint ilyen tulajdonságokkal nem rendelkezett. Az Ét. 20. § szerint az élelmiszerek reklámozása során szolgáltatott vagy sugallt információknak összhangban kellett lenniük a 19. §-ban foglaltakkal.

A Vhr. 33. § (5) bekezdése szerint az adott élelmiszere vonatkozó táplálkozási javaslatnak minősült minden olyan felirat, hirdetés, megjegyzés, amely azt állította vagy sugallta, hogy az adott élelmiszer az átlagostól eltérő, előnyös táplálkozási sajátosságokkal rendelkezik annak következtében, hogy energiát biztosít vagy nem biztosít, illetve csökkent vagy

megemelt mértékben biztosít és/vagy bizonyos anyagokat tartalmaz vagy nem tartalmaz, illetve csökkentett vagy megnövelt mennyiségben tartalmaz.

A **2004. május 1-től** hatályos új törvény az élelmiszerekről (2003. évi LXXXII. törvény: Ét.) 2. §-ának 1. pontja szerint élelmiszernek minősül az európai élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendeletének (a továbbiakban: 178/2002/EK rendelet) 2. Cikke szerint élelmiszernek minősülő anyag, illetve termék.

A 2. cikk értelmében élelmiszer minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyag, termék, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el.

Az Ét. 5. §-a értelmében az élelmiszerek gyártmánylap-vezetési kötelezettsége fennmaradt, de a tartalmi kötöttségek csökkentek.

A 37/2004.(IV. 26.) EszCsM rendelet szerint az étrend-kiegészítőket már nem engedélyeztetni, hanem bejelenteni kell az OÉTI-nek, amely nyilvántartásba veszi a termékeket.

2004. május 1-jétől az élelmiszerek – közöttük az étrend-kiegészítők – jelöléséről a 19/2004.(II. 26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet tartalmaz előírást.

A rendelet 3. § (1) bekezdésének d) pont értelmében a tájékoztatás (jelölés, jelölésrendszer) nem tulajdoníthat az élelmiszernek betegség megelőzésére, gyógyításra vagy kezelésre vonatkozó tulajdonságokat, illetve nem keltheti ezen tulajdonságok meglétének benyomását. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint ez a tilalom vonatkozik az élelmiszerek megjelenítésére, csomagolására valamint az élelmiszerek reklámozására.

Az élelmiszerekhez tartozó étrend-kiegészítőkről a 37/2004.(IV. 26.) EszCsM rendelet folytán további előírások is hatályba léptek 2004. május 1-jétől, amelyek finomították az étrend-kiegészítő fogalmának korábbi meghatározását, természetesen a 2004. május 1. előtti engedélyezéseket nem érintve.

A rendelet szerint étrend-kiegészítő a hagyományos étrend kiegészítését szolgáló olyan élelmiszer, amely koncentrált formában tartalmaz tápanyagokat vagy egyéb táplálkozási vagy élettani hatással rendelkező anyagokat, egyenként vagy kombináltan; adagolt vagy adagolható formában kerül forgalomba (például kapszula, pasztilla, tableta, stb.).

Az étrend-kiegészítő jelölési, megjelenítési, reklámozási szabályai az élelmiszerekéhez igazodnak (2. § 22. pont, 10. §), azaz a rendelet 6. § (2) bekezdése értelmében tilos a terméknek betegséget megelőző vagy gyógyító hatást tulajdonítani, illetve ilyen tulajdonságra utalni.

A fentebbi csoportokba tartozó termékek gyártása, forgalmazása és reklámozása az egymás mellett létező szigorú szabályrendszerek szerint végezhető. Ezt az indokolja, hogy a megfelelő hatósági engedélyek, bejelentések birtokában ellenőrizhető legyen az igazolt tulajdonságokkal rendelkező előállítás, értékesítés és népszerűsítés.

Kozmetikumok:

A módosított 40/2001.(XI. 23.) EüM rendelet meghatározza a kozmetikai termék fogalmát – anyag vagy készítmény –, amely elsődlegesen azért kerül érintkezésbe az emberi testtel, hogy tisztítsa, védje, ápolja, stb. A kozmetikai termékek gyártási, forgalmazási feltételéről és egyebekről szóló jogszabály alapvetően az élelmiszerekre, s ezen belül az étrendkiegészítőkre vonatkozó szabályozási rendelet követi (7. §, 10. §, stb. OÉTI hatáskör, 11. § – jelölések, reklámozás).

Gyógyszer minden olyan anyag vagy azok keveréke, illetve olyan készítmény, amelyet betegség megelőzése, felismerése, kezelése vagy élettani funkció fenntartása, helyreállítása, javítása vagy módosítása céljából emberi szervezetben vagy emberi szervezeten alkalmaznak (1998. évi XXV. törvény).

Az engedélyező hatóság az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) a törvény 5. § (1) bekezdése, a 13. § szerint.

Az EU-ban megszerzett gyógyszerminőség önmagában nem elegendő, hogy Magyarország közigazgatási területén belül érvényes és hatályos legyen. Szükséges, hogy a forgalomba hozatali engedély jogosultja a referenciaállam hatóságánál kezdeményezze a nevezett termék az EU más országaiban történő forgalomba hozatali engedélyezését ún. kölcsönös elismerési eljárás keretében.

2004. május 1. után jelentősen változott a gyógyszer-regisztrációs eljárás, melynek részletes szabályozásáról, részben az emberi, illetve állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárások meghatározásáról és az Európai Gyógyszerértékelő Ügynökség létrehozásáról szóló 2309/93 EGK rendelet, részben pedig az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerek forgalomba hozataláról szóló 52/2005.(XI.18.) EüM rendelet rendelkezik. E két szabályozás részletesen tartalmazza a centralizált, a decentralizált, a kölcsönös elismerési, valamint a nemzeti forgalomba hozatali engedélyezési eljárások formai, tartalmi és eljárásrendi követelményeit. A gyógyszerként történő hazai forgalmazás gyógyszerként történő reklámozása a kölcsönös elismerési eljárás befejeztével jogszerű.

Gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag, készítmény:

Gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag, készítmény (10/1987.(VIII. 19.) EüM rendelet) minden olyan anyag vagy anyagkeverék, amely nem gyógyszer, de külön jogszabály alapján nyilvántartásba vették, és gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagként forgalomba hozatalát engedélyezték. Az engedélyező hatóság ugyancsak az OGYI (rendelet 9. §) volt, mígnem az engedélyezésben változásokat nem okozott 2005. november 26-tól az 53/2005.(XI.18.) EüM rendelet.

A Versenytanács 2004. augusztus 5-én kelt Vj-48/2004/28. sz. határozatában már kifejtette, hogy – figyelmen kívül hagyva a gyógyszerminőséget – a gyógynövény (drog) avagy a gyógynövény-termék nem élelmiszer. Amennyiben a gyógynövény-termék gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag, készítmény, az OGYI adja ki a hatósági engedélyt, amelynek birtokában az engedélyes a gyógyító hatásra utalással a rendelet előírásai szerint állíthatja elő és forgalmazhatja a természetes, eredeti anyagot tartalmazó készítményét, amely kedvező biológiai hatással rendelkezik, orvosi előírás nélkül is alkalmazható és amely előírászerű használat esetén egészségi ártalmat nem okoz (10/1987.VIII.9) EÜM rendelet 2. §).

A rendelet nemcsak a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag, készítmény ezen ismertetett fogalmát rögzítette, de 15-16-17. §-ában hosszú évekig változatlan előírásokat fogalmazott meg az engedély nélküli forgalmazás, reklámozás, stb. esetére.

A 2005. november 26-tól hatályos 53/2005.(XI.18.) EüM rendelet 4. §-a hatályon kívül helyezte a 10/1987.(VIII.19.) EVM rendelet egyes rendelkezéseit (6-8 §-a, 9. §-ának (1) és (3) bekezdése, 10. §-ának (1) és (3)-(6) bekezdése, 11-12. §-a, 13. §-ának (1) bekezdése és 21. §-ának (2)-(3) bekezdése), amelynek gyakorlati következménye, hogy az idő óta az

OGYI a rendelet hatálya alá tartozó új készítmény nyilvántartásba vételével, forgalomba hozatalának engedélyezésével nem foglalkozik, azaz a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagok, készítmények engedélyeztetési lehetősége megszűnt és bármilyen gyógyhatású terméket csak gyógyszerként engedélyez.

Táblázatos összefoglalás a termékek forgalmazásáról, népszerűsítéséről

A tizenegy termék engedélyezési jellemzőinek és állított gyógyhatásának összeállítását az alábbi táblázat mutatja:

Terméknév	Engedélyezés, bejelentés	Minősítés	Jóváhagyott címkefelirat	Ajánlás, termék-ismertető, stb.
Vitalion	OÉTI 1999.VII.16. 500060/2588/99	Étrend- kiegészítő A forg.kezdete 1999.11.	HRI-vitalion vitaminokkal és ásványi anyagokkal dúsított, gyümölcs-, és más növényi összetevő tartalmú étrend-kiegészítő tabletta	...”a különböző érzelmeszedési, érzékszervi betegségekben szenvedőknek, valamint a csontritkulással-csontleépüléssel küszködőknek. Ezenkívül ajánlható mindenkinek megelőzési céllal, különösen pedig azoknak, akinek hajlamuk van a fenti betegségek kialakulására.”
Water Balance-Folyadék Egyensúly	nincs (OGYI)	Gyógynövény készítmény A forg.kezdete 2004.05.01.	nincs	... Optimálissá teszi a szervezet folyadék- és vízháztartását, segít megszabadulni a külső és belső cisztáktól, kiválóan használható a cellulitisz ellen, elősegíti a felhalmozódott méreg- és salakanyagok maradéktalan kiürítését, és ezzel tehermentesíti a máj és a vese működését.”
Clear Complexion-Tiszta Bőr	nincs (OGYI)	Gyógynövény készítmény A forg.kezdete 2004.05.01.	nincs	...Felhasználási terület: pattanások, szőrtüsző-gyulladások, pikkelysömör, ekcéma, általános bőr rendellenességek”
Night – Alvássegítő	nincs (OGYI)	Természetes növényi hatóanyagú szer A forg.kezdete 2004.05.01.	nincs	... Csillapító, nyugtató hatású gyógyfüveivel egészséges, természetes alvást és friss ébredést biztosít.”
Calm Life – Nyugodt Élet	nincs (OGYI)	Gyógynövény készítmény A forg.kezdete 2004.05.01.	nincs	... Felhasználási terület: idegi feszültség, neuralgia, alvászavarok, izgulékenység, nyugtalanság, szorongás”
Golden Seal Digestive-Emésztést Segítő	nincs (OGYI)	Természetes alapanyagú gyógynövény készítmény A forg.kezdete 2004.05.01.	nincs	...„Széles körűen alkalmazható emésztési zavarok kezelésére” Felhasználási terület: Az emésztés renyheség, hascsikarás, gyomorrendellenességek,

				gyomorhurut, bélrendszer- rendellenességek, székrekedés, bélrendszer- érzékenység”
Celeriac – Fiatalító és Pontecianöv elő	FÁEEÁ 2002.09.17.	Természetes alapanyagú készítmény, élelmiszer A forg.kezdete 2004.04.	nincs	„...Érelmeszesedés megelőzésére, ízületi porckopás megelőzésére, kezelésére, a szabad gyökök semlegesítésére, fertőző betegségekkel szembeni elleni ellenállóképesség növelésére. A bőr öregedésének megelőzésére, férfiaknak potencianövelő.”
Garlic Catarrh&Rhi nitis – Nátha és Allergia elleni	FÁEEÁ 2002.09.17.	Természetes alapanyagú készítmény, élelmiszer A forg.kezdete 2004.01.	nincs	„Felhasználási terület: Hurutos megbetegedések, makacs megfázások, az orr légúti járatainak szénanátha vagy megfázás eredetű gyulladásai, hörghurut vagy egyéb légúti fertőzések. 8 éves életkor felett bárki által szedhető.”
Capsicum - Fogyasztó	nem szükséges	Paprika kivonat, élelmiszer 2005-ben a forgalmazással felhagyott	nincs	„... rendszeres fogyasztásának hatására a szervezet jóval több zsíroldó enzimet termel. Így még pihenés, alvás közben is figyelemreméltó mennyiségű zsír ég el szervezetünk katlanjában.”
Levendula és Geránium Sampon és Hajkondicio náló	nincs (OÉTI)	Kozmetikum A forg.kezdete 2004. és felhagyott vele	nincs	„megfelel, vagy akár teljesen megállítja a hajhullás kellemetlen folyamatát, erősíti a meglévő hajszálakat és stimulálja az új haj növekedését.”
Exultrim	OÉTI 2006.II.20. 991/2006.	Étrend- kiegészítő A forg.kezdete 2006.05.	HRI-Exultrim barnamoszat és zellermag tartalmú étrend-kiegészítő fogyókúrázók számára A barnamoszatnak (Fucus vesiculosus) magas a természetes jódtartalma. A jódtartalom létfontosságú a pajzsmirigy helyes működése szempontjából. A pajzsmirigynek fontos szerepe van a szervezetben a normális anyag-csere fenntartásában, ami viszont a testsúly szabályozásában is szerepet játszik.	„...A Fucus és Celery Seed kombinációja a forradalmian új HRI System komplex hatóanyagrendszer révén a hatóanyag az Exultrim tablettából éppen megfelelő mennyiségben és időben kerül a szervezetbe, melynek révén a pajzsmirigy hormon működése, s vele testsúlyunk szabályozható....Az Exultrim hatása a szervezetre: Segítségnyújt a vérképzésben; anyagcsere folyamatok összehangolása; ideg- és izomműködésben nyújt segítséget... „

A kifogásolt magatartás reklámhordozók szerinti részletezése

1) A szórólapok

A. Sárgaszínű nyomdailag előállított szórólap, amelyet a HRI termék megvásárlásakor minden vevő megkap

A bevezetőben T. Gallagher brit biokémikus ajánlása olvasható:

„Az újdonságot a már ismert összetevők egymás hatását optimalizáló elrendezése jelenti. A H.R.I. System – komplex gyógynövény hatóanyag rendszer igazi kihívást jelent minden jól ismert vitaminkészítmény és roboráló szer számára. A mechanizmus lényeges az a felismerés, hogy a természetes növényi kivonatok közé ágyazott vitaminok, ásványi anyagok, mikroelemek a szervezet számára sokkal jobban hasznosíthatóak, különösen akkor ha mindezek nagy részét maguk a növények tartalmazzák a megfelelő arányban.”

Ezt követően kilenc termék kerül bemutatásra a lapon:

A HRI Vitalion- Csontritkulás és Érelmeszesedés elleni tablettá ismertetésénél többek között az alábbiak találhatóak:

„A HRI Vitalion tablettá a természet hasznos és gyógyító anyagainak esszenciája.... Manapság Magyarországon is népbetegségnek számítanak az olyan betegségek mint az arteriosclerosis (érelmeszesedés) és az osteoporozis (csontritkulás), melyek kezelésében, megelőzésében jelenthet új hatékony eszközt a Vitalion. Bizonyára Önnek sem közömbös saját vagy családja egészségi állapota melynek megóvásában, helyreállításában jelent óriási segítséget a Vitalion a maga újszerű hatóanyagrendszerével, páratlan hatékonyságával.”

A HRI Clear Complexion – HRI Tiszta Bőr gyógynövénytablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„A HRI Tiszta Bőr tablettá a fiatalokat leginkább érintő problémára ad megoldást, a tinédzserkori pattanásra és szőrtüszőgyulladásra ... aktív gyógynövény hatóanyagai magát a probléma kiinduló okát szüntetik meg, melynek az arcbőr elváltozásai csak következményei. ... meggátolják a kóros anyagcseretermékek aktív metabolitjainak a hámsejtjeire gyakorolt hatását.”

A HRI Golden Seal Digestive – HRI Emésztést Segítő gyógynövénytablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„... sokaknak komoly problémát okoznak a helytelen táplálkozással összefüggő anyagcserezavarok, melyek következménye a gyomorégés, savtúltengés, székrekedés, az aranyérproblémák. Ezen tünetek hatékony kezelésére alkalmazható a HRI Emésztést Segítő tablettá, mely aktív gyógynövény hatóanyagaival eredményesen orvosolja a fenti problémákat, káros mellékhatások előidézése nélkül!”

A HRI Calm Life – HRI Nyugodt Élet gyógynövénytablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„Ha a modern élet megterhelései és feszültségei nyugtalanságot, idegességet okoznak, szedjen HRI Nyugodt Élet tablettát, hogy nehézségeit leküzdje, nyugalmát megőrizze. Komló, macskagyökér, pizscídia, kamilla és csukóka azok a nyugtató füvek amelyekkel a HRI Nyugodt Élet tablettá biztosítja az egész napi nyugalmat.”

A HRI Night – HRI Alvássegítő gyógynövénytablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„... gyógynövény hatóanyagai természetes módon fokozzák a belső endorfinok felszabadulását, kíméletesen de hatékonyan növelik az agy serotonin termelését. A normális napi életciklusok újra felszínre kerülnek a hypothalamuszra gyakorolt jótékony relaxáló hatás miatt.

A HRI Water Balance – HRI folyadék Egyensúly gyógynövénytabletta ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„ ... gyógynövény hatóanyagai segítségével az olyan fogyókúrázók számára jelent pótolhatatlan segítséget, akik eddig sikertelenül próbáltak megszabadulni felesleges testsúlyuktól.... páratlan hatásmechanizmusa éppen azon alapszik, hogy gyógynövény hatóanyagai mobilizálják a zsírszöveteket körülvevő raktározott folyadékot. Ezt követően már lehetővé válik azok maradéktalan lebontása, s a meglévő súlyfelesleg elvesztése a tablettá folyamatos szedése mellett tartóssá válik!”

A HRI Celeriac – Fiatalító és Potencianövelő tablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„A HRI Celeriac tablettá is a Vitalionból már jól ismert HRI Systemet, a komplex gyógynövény hatóanyag rendszert használja, mellyel képes a természetes E vitamint minden más készítménynél hatékonyabban használni szervezetünknek. Mindezek mellett a zeller kivonatot tartalmazó HRI Celeriac jelentős szexuális potencianövelő képességgel is rendelkezik melyet természetes úton és főként káros mellékhatások nélkül fejt ki szervezetünkben.”

A HRI Capsicum – Fogyasztó kapszula ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„A HRI Capsicum kapszula speciális összetételű paprika kivonatot tartalmaz. A legújabb kutatási eredmények alapján ezen paprika kivonat elégeti az étkezéssel bekerült zsírokat. Így rendkívül gyorsan és hatékonyan távolítja el súlyfeleslegünket, gyötrelmes diéta vagy más egyéb önsanyargatás nélkül!”

A HRI Garlic Catarrh & Rhinitis - Nátha és Allergia elleni tablettá ismertetésénél többek között az alábbiak olvashatók:

„A HRI Garlic – Nátha és Allergia elleni tablettá kitűnően alkalmazható önállóan vagy az antibiotikus kezelés kiegészítéseként. Hatékonyságát az allicinből nyert aktív hatóerő biztosítja. ...A hatás általában gyorsan jelentkezik a készítménynél, de ettől a betegség még nem szűnt meg, ezért ezt a készítményt is folyamatosan, hosszabb ideig kell szedni, hogy rásegítsünk a tökéletes tisztulásra.”

B. A4-es méretű szövegszerkesztővel előállított szórólap 2 oldalon ismertet 10-féle HRI terméket a fenti szórólaptól eltérő szöveggel (ez vélhetően kézről kézre jár a heti klubtalálkozókon)

A lap tetején a következő ajánlás olvasható:

HRI System: komplex gyógynövény hatóanyagrendszer, növényi összetevők egymás hatását optimalizáló elrendezésével. A készítmények patikai ára 7-8000 Ft, Vitalion egyesületi tagtól vásárolva 5000 Ft. Egyesületi tagoknak nagyker-áron: 4000 Ft. Szedése étkezés közben, bő folyadékbevitel mellett. Terhesség és szoptatás ideje alatt ill. az előírt adagnál több nem szedhető!

Részletek az ajánlásokból

HRI Vitalion

„... A HRI-technológia a hatóanyagok optimális és célirányos elrendezésével rendkívüli hatékonyságot biztosít. Agy: serkinti a vegetatív funkciók koordinálását; Szív és érrendszer: csökkenti a meszesedésből eredő lerakódást. Segíti a vérkeringést és az érfalak regenerálódását; Máj: segíti a máj méregtelenítő mechanizmusait; Csontok: kedvezően hat a csonttömeg növekedésére...”

HRI Tiszta Bőr tablettá

„... aktív gyógynövény hatóanyagai meggátolják a kóros anyagcsere-termékek (szabadgyökök, hormonszerű anyagok, kemikáliák) hatását, tehát magát a probléma kiinduló okát szüntetik meg ...A bőrben lévő méreganyagokat visszajuttatják a tápcsatornába amin keresztül kiürülnek...”

HRI Calm Life Nyugodt Élet tablettá

„... nem lenyugtat, eltompít (mint egy hagyományos nyugtató), ellenkezőleg: feloldja a feszültséget, gyorsabb, világosabb lesz a gondolkodásunk, éberebbek leszünk, ezért pl. diákoknak (és tanároknak) vizsgaidőszakban is ideális.”

HRI Fiatalító, Potencianövelő tablettá

„...a HRI rendszer segítségével képes a természetes E vitamint minden más készítménynél hatékonyabban hasznosítani szervezetünkben. Rendkívül erős antioxidáns hatása mellett a zellerkivonatot tartalmazó tablettá jelentős potencianövelő képességgel is rendelkezik, valamint az ízületi kopást enyhíti.”

HRI Nátha és Allergia elleni tablettá

„... kitűnően alkalmazható önállóan vagy antibiotikumos kezelés kiegészítéseként, megelőzés és terápia céljából egyaránt.... Megfázás esetén 2 hétig naponta 1-2-3 tablettát kell folyamatosan szedni, allergia esetén napi 1-2 tablettával folyamatosan is szedhető.”

HRI Folyadék Egyensúly tablettá

„... Optimálissá teszi a szervezet folyadék- és vízháztartását, segít megszabadulni a külső és belső cisztáktól, kiválóan használható a cellulitisz ellen, elősegíti a felhalmozódott méreg- és salakanyagok maradéktalan kiürítését, és ezzel tehermentesíti a máj és a vese működését.”

HRI Alvássegítő tablettá

„...Csillapító, nyugtató hatású gyógyfüveivel egészséges, természetes alvást és friss ébredést biztosít. A HRI Alvássegítő tablettá mind az elalvási, mind az átalvási problémákon segít – hozzászokás nélkül!”

HRI Emésztést segítő tablettá

E termék leírása megegyezik a sárga szórólapon található leírással. Itt azonban a hatóanyagok is felsorolásra kerülnek: gyömbér, mirha gyanta, hydrasztisz gyökér, rebarbara, macskagyökér.

HRI Capsicum-Fogyasztó tablettá

E termék leírása lényegében megegyezik a sárga szórólapon található leírással. Itt a hatóanyag megnevezése nem szerepel.

HRI Sampon és Hajkondicionáló

„A sampon és hajkondicionáló megfékezi, vagy akár teljesen megállítja a hajhullás kellemetlen folyamatát, erősíti a meglévő hajszálakat, és stimulálja az új haj növekedését. Hatóanyagai révén a készítmény javítja a hangulatot, és a bőr vérellátását is optimalizálja. A hajkondicionálót nemcsak a hajára, hanem a test egész bőrfelületére is használhatja. Kiegyensúlyozott a pH-értéke, környezetbarát, semmilyen mesterséges, vagy vegyi tartósítószer, színezéket nem tartalmaznak.”

A lap másik oldalán a termékek neve alatt számos betegség neve, illetve a termék hatékonysága kerül felsorolásra az alábbiak szerint:

VITALION

Fáradtság (vitalitásfokozó)
Sportteljesítmény –növelő
Csontritkulás megelőző
Manifest daganatok (visszahúzódnak)
Érelmeszesedés, érszűkület
Magas vérnyomás
Agyvérzés
Bénulás
Stb.

FOGYASZTÓ (CAPSICUM)

Elhízás (zsírbontó)
Szív és érrendszeri problémák

TISZTA BŐR (CLEAR)

Pattanás, szőrtüszőgyulladás
Ekzema
Psoriasis (pikkelysömör)
Stb.

FOLYADÉK-EGYENSÚLY (WATER BALANCE)

Elhízás
Ödémásodás, nyirokkeringés, pangás (vízhajtó)
Vese, húgyúti fertőzések
Más toxikus anyagainak felszaporodása esetén: detoxikáló
Megbontja a víz és lipidgyűrűt (este: 1-2-3 tabl.)

ALVÁSSEGÍTŐ (NIGHT)

Álmatlanság
Depresszió
Hisztéria (szerotonint szabadít fel, nincs hozzá szokás)

EMÉSZTÉS ELŐSEGÍTŐ (GOLDEN SEAL)

Candida (enyhébb formái)
Székrekedés

Aranyér
Stb.

FIATALÍTÓ (CELERIAC)

Energiafokozó
Sejtregeneráló, fiatalító
Antioxidáns
Vízajtó, húgyúti problémák
Stb.

FOKHAGYMA (GARLIC)

Baktérium-, gomba-, vírusölő
Meghülés, hurut, légúti problémák
Szénanátha, allergia
Stb.

NYUGODT ÉLET (CAM LIFE)

Stressz, szorongás
Idegi feszültség
Hisztéria
Stb.

2) A termékismertető

HRI Vitalion – A természet megújító ereje Komplex Gyógynövény Hatóanyagrendszer
„... A Vitalion-t rendszeresen szedők körében átlagosan 64%-os arányban enyhültek az érlemeszedéses betegek panaszai az első kúrát követően. A Vitalion-t rendszeresen szedő csontritkulásos betegek körében átlagosan 58 %-os javulást tapasztaltak az első kúrát követően.”

A lapon megtalálható Dr. Reinelt Attila házi orvos ajánlása is:... „a különböző érlemeszedési, érzékküveti betegségekben szenvedőknek, valamint a csontritkulással-csontleépüléssel küszködőknek. Ezenkívül ajánlható mindenkinek megelőzési céllal, különösen pedig azoknak, akinek hajlamuk van a fenti betegségek kialakulására.” „A Vitalion hatását az erekben úgy fejt ki mint a kéményseprő – kisépri a lerakódásokat az érfalakról, s növényi hatóanyagai révén segíti azok regenerálódását.”

HRI Clear Complexion – HRI Tiszta Bőr tabletta

„... Felhasználási terület: pattanások, szőrtüsző-gyulladások, pikkelysömör, ekcéma, általános bőr rendellenességek”

HRI Golden Seal Digestive – HRI Emésztés Serkentő tabletta

„Széles körűen alkalmazható emésztési zavarok kezelésére”

HRI Night – HRI Alvássegítő tabletta

„... Csillapító, nyugtató hatású gyógyfüveivel egészséges, természetes alvást és friss ébredést biztosít.”

HRI Water Balance – HRI Folyadék Egyensúly tablettá

„... optimálissá teszi a szervezet folyadék- és vízháztartását, elősegíti a felhalmozódott mérgek és salakanyagok maradéktalan kiürítését, mellyel tehermentesíti a máj és a vese működését.”

HRI Celeriac – Fiatalító és Potencianövelő tablettá

„... Érelmeszesedés megelőzésére, ízületi porckopás megelőzésére, kezelésére, a szabad gyökök semlegesítésére, fertőző betegségekkel szembeni elleni ellenálló képesség növelésére. A bőr öregedésének megelőzésére, férfiaknak potencianövelő.”

HRI Capsicum – Fogyasztó kapszula

„... rendszeres fogyasztásának hatására a szervezet jóval több zsíroltó enzimet termel. Így még pihenés, alvás közben is figyelemreméltó mennyiségű zsír ég el szervezetünk katlanjában.”

HRI Garlic Catarrh & Rhinitis – HRI Nátha és Allergia elleni tablettá

„Felhasználási terület: Hurutos megbetegedések, makacs megfázások, az orr légúti járatainak szénanátha vagy megfázás eredetű gyulladásai, hörghurut vagy egyéb légúti fertőzések. 8 éves életkor felett bárki által szedhető.”

HRI Exultrim

„... A Fucus és Celery Seed kombinációja a forradalmian új HRI System komplex hatóanyagrendszer révén a hatóanyag az Exultrim tablettából éppen megfelelő mennyiségben és időben kerül a szervezetbe, melynek révén a pajzsmirigy hormon működése, s vele testsúlyunk szabályozható....Az Exultrim hatása a szervezetre: Segítségnyújt a vérképzésben; anyagcsere folyamatok összehangolása; ideg- és izomműködésben nyújt segítséget...”

3) Az internetes oldalak

Az Egyesület saját honlapján (www.hri-vitalion.hu, korábban www.vitalion.hu), a klubtagok honlapján www.wellnessapro.hu, www.addel.hu, <http://irmama.uw.hu>, stb. hasonló gyógyhatástartalom volt olvasható a vizsgálat idején.

A gyógynövényeket tartalmazó termékeket étrend-kiegészítőnek is értelmezhetően, köznapi ételkészítményekkel (alma, szőlő, narancs) az interneten is közzétették, de „egyéb kivonatok” címszó alá is tartozóan olyan termékleírás is megjelent ugyanott, amelyben komló, a macskagyökér, stb. összetevő egyértelműen gyógynövénytartalmat jelzett.

4) A sajtóbeli hirdetések

- Kiskegyed 2004. december 7.:
Csodapityang „Készítményeit a professzor elsősorban a csontritkulás és érelmeszesedés okozta betegségek kezelésére fejlesztette ki.”
- Elixír Magazin 2005. január:
Gyógynövényekkel a népbetegségek ellen!
„Összeroppanhattak volna a csontjaim!” - Szögyényi Ildikó

- Patika Magazin 2005. február:
A HRI Vitalion tabletta... az érelmeszesedés és a csontritkulás, melyek kezelésében, megelőzésében jelenthet hatékony eszközt a Vitalion.
- Vasárnapi Blikk 2005. április 10.:
Ezer év tapasztalata egyetlen tablettában – orvosinterjú
„Összeroppanhattak volna a csontjaim!” - Demeter Márta
- Blikk (dátum ismeretlen):
„Neki nagyon bevált az érszűkületes lábára...” - Lóránt Károly
„Életeket ment a HRI-Vitalion” - Terence Gallagher
- Színes Bulvár Lap 2006. április 26.:
„Nem akartam rokkant lenni” - Békesi Géza
„Sírtam örömben...” - Rotka Sándor
„A HRI-vitalion tabletta már bizonyította hatékonyságát!” - orvosinterjú

A hirdetések alatt a „Keresse a patikákban és a gyógynövényboltokban” felhívás, valamint egy Információs vonal száma 06-1/455-0375 is megtalálható.

5) A HRI Vitalion Termék Tapasztalatok kiadvány

A kiskalakú könyv formájú nyomdai termék ismerteti a vizsgált termékeket, amelyet a HRI Vitalion Életmód és Egészségvédő Egyesület adott ki 2004-ben. Minden egyes termékismertető fejezetet 8-20 fogyasztói levélrészlet követ, végül pedig kórházi leletek másolatával is igyekeznek igazolni a termékek hatékonyságát.

6) A hírlevél

Részletek a 2006. februári számból

„Terméktapasztalat akció! A minél részletesebb terméktapasztalatok beküldői nyereményszelvényt kapnak, amellyel értékes ajándékokat nyerhetnek! Ha van rá mód, orvosi lelet-másolatot is küldjete! (Kezelés előtti és utáni állapot).”

„Üres gyógyszeres doboz visszaváltás

Támogatva a KVM felhívását ezentúl visszavesszük az üres gyógyszeres dobozokat (HRI-vitalion, Water, Clear, Calm, Night, Golden, Capsicum, Celeria, Garlic), 10 Ft/db áron a klubhelységben.”

Részletek a 2006. márciusi számból

„Amit a HRI-vitalion Klubnak köszönhetek...

... legelső és legmélyebben érintő terméktapasztalat az volt, hogy a Péter nevű gyermekünk epilepsziás tartós betegségén két hét után a saját gyógyszere mellé a Calm Life szedése megszüntette a szinte minden napos rohamait. A készítmény fogyasztásával már közel egy éve panaszmentes. Nekünk ízületi problémáinkon, ingadozó vérnyomáson, rövid időn belül segített, ezért nagyon meggyőztek a termékek.”

„Egyéni vállalkozók figyelem! Termékről, *prospektusról* számlát csak az kaphat, aki regisztrált tagja a klubunknak és csak arra a névre, amely a jelentkezési lapon szerepel. Tájékoztatásul közöljük, hogy a jutalékból kizárólag termékeket lehet vásárolni! Ezt úgy

értjük, hogy ha pl. valaki 5.100 Ft jutalékra jogosult, és vesz belőle 1 db terméket, akkor 1.100 Ft-ért nem vehet pl. *tapasztalatfüzetet*, tollat stb., hanem még egy terméket, amelyet így 1.100 Ft-tal olcsóbban kap meg.”

A népszerűsítési költségek összegéről semmiféle adat nincs vizsgálói felhívás ellenére.

II.

A Gazdasági Versenyhivatal a Tpv. 43/I. §-ra figyelemmel, a Tpv. 70. § (1) bekezdés szerint, utóbb az ügyfelek személyében és tárgyában kiterjesztett jelen eljárást indította, mert vélelmezte, hogy 11 termék gyógyhatását állítják, amely fogyasztómegevesztésre alkalmas.

Az eljárás során a Versenytanács 2006. augusztus 4-én kelt és jogerős 45-T végzésével, mint ideiglenes intézkedéssel megtiltotta a Vitalion, a Celeriac, a Garlic, a Capsicum, a Levendula és Geránium, az Exultrim élelmiszer és kozmetikum termékek gyógyhatásának állítását.

Az ideiglenes intézkedés nem érintette az öt gyógynövénytartalmú termék népszerűsítését. Ugyanis a gyógynövénytartalomtól következően nem volt kizárható, hogy a gyógyhatások valóságosak, vagyis versenyjogi szempontból nem kifogásolhatóak az állítások, ezért az eljárást az OGYI álláspontjának megérkezéséig, illetve eljárása jogerős befejezéséig 2006. augusztus 4-én kelt 45-II. végzésével felfüggesztette.

Ezzel a Versenytanács lehetőséget biztosított a Kft-nek, hogy belátása szerint, de kézenfekvően az OGYI eljárásának utólagos kezdeményezésével bizonyítsa a gyógynövénytermékek gyógyhatását.

A mai napig a Kft. eljárás kezdeményezését nem igazolta, semmiféle bizonyítékot nem terjesztett elő, az OGYI semmiféle eljárást nem folytatott le, a Versenytanácsnak nincs tudomása a kölcsönös elismerési eljárás lefolytatásáról. Ezért felfüggesztő végzését hatályon kívül helyezte és intézkedett az eljárás további menetéről.

Ez egyrészt azt jelentette, hogy a Versenytanács előzetes álláspontot (Tpv. 73. §) alakított ki, másrészt a Tpv. 72. § (1) bekezdés a. pontja alapján a Klubbal és a Bt-vel szemben végzéssel az eljárást megszüntette. A végzés meghozatalának az volt az indoka, hogy önálló versenyjogi jogalanyiség hiányában a Versenytanács nem a Klubbal, hanem az Egyesülettel szemben jár el, a Bt. pedig Sipos István tagsági viszonyán keresztül hasonló továbbértékesítési tevékenységet folytat, – legfeljebb nagyobb intenzitással – mint a Klubhálózat többi értékesítő tagja. Ezért versenyjogilag kifogásolható magatartása nem igényel versenyfelügyeleti beavatkozást.

III.

A Tpv. 1. §-a szerint a törvény hatálya kiterjed az ország területén tanúsított piaci magatartásra, nem említve a kivételeket és a törvény személyi hatályát.

A Tpv. 8. § (1) bekezdése szerint tilos a fogyasztók megevesztése a gazdasági versenyben. A (2) bekezdés a fogyasztómegevesztésre alkalmas magatartások példalódzó felsorolását tartalmazza. Ezen belül az a) pont tiltja az áru ára, lényeges tulajdonsága tekintetében valótlan tény, vagy valós tény megevesztésre alkalmas állítását, megevesztésre alkalmas

árujelzővel való ellátását, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtevesztésre alkalmas tájékoztatás adását.

A használt kifejezések értelmezéséről szóló 9. § előírja, hogy a mindennapi életben, illetve a szakmában elfogadott általános jelentés az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtevesztésére alkalmas-e.

A Tpv. 77. §-a az eljárás során hozható érdemi határozatokat tartalmazza.

„77. § (1) Az eljáró versenytanács határozatában

d) megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését,

f) megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását,

h) elrendelheti a megtevesztésre alkalmas tájékoztatással kapcsolatban helyreigazító nyilatkozat közzétételét.”

A 78. § a bírságkiszabásról rendelkezik, taglalva a bírságkiszabásnál irányadó szempontokat. Ennek megfelelően a kiszabható bírság összege legfeljebb az előző üzleti évben (2006.) elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. E rendelkezés társadalmi szervezettel kapcsolatosan úgy értelmezendő, hogy a vele szemben kiszabott összeg legfeljebb a tag-vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

A módosított 1997. évi LVIII. törvény (Grtv.) 2. § h) pontja értelmében a gazdasági reklám olyan tájékoztatás, amely termék, stb. igénybevételét, a vállalkozás népszerűsítését, továbbá áru, árujelző megismertetését mozdítja elő.

A o) pont szerint reklámozó az, akinek érdekében a reklám közzétételre kerül, illetve, aki a saját érdekében a reklám közzétételét megrendeli.

A 7. § tiltja a megtevesztő reklámot, ami az áru általános jellemzőire, egyebek mellett a reklámozó megítélésére vonatkozhat a Tpv. 8. §-ával hasonló tartalommal.

A 14. § (3) bekezdés alapján a 7. §-ban foglalt rendelkezések megsértéséért a reklámozó a felelős.

A 15. § (2) bekezdése szerint megtevesztő reklám esetén a jogsértés megállapítása részben a hivatal hatáskörébe tartozik, azonban eljárására a Tpv. rendelkezéseit kell alkalmazni (17. § (2) bekezdése).

A 17. § (3) bekezdés szerint a reklámozó indokolt esetben a reklám ténybeli állításainak bizonyítására kötelezhető.

IV.

A Kft. nem vitatva a Versenytanács előzetes álláspontjában foglaltakat, méltányos elbírálást kérve, a jogsértést elismerte. Az eljárás korábbi szakában előadta, hogy semmilyen formában nem végez promóciós tevékenységet, nem ad ki szóróanyagot. A www.hri-vitalion.hu honlapot nem üzemelteti és nem ad ki hírlevelet. Az Egyesület felelős mindezt. A termékismertető szórólapok csak az Egyesület rendezvényein hozzáférhetők, vagyis csak belső használatra készültek. A versenyfelügyeleti eljárás megindulása idején jelezte az Egyesületnek, hogy szüntesse be az eljárással kapcsolatba hozható tevékenységét. Az értékesítés közel 100 %-át az MLM rendszerű értékesítés teszi ki, csak elvétve találhatóak a termékek a patikákban és gyógynövényboltokban.

Az Egyesület a kitűzött tárgyaláson nem jelent meg, s nem tett eleget a Versenytanács kötelezéseinek sem. Ennek megfelelően nem közölte 2006. évi tagdíjbevételét, a Kft-vel kötött együttműködési megállapodását, nem igazolta, hogy volt-e, van-e olyan egyesületi

tag, aki nem klubtag, nem részletezte a 2006. évi terméknépszerűsítési költségeket, nem közölte, hogy eredetileg mikor hozták létre az Egyesületet és benne a Klubot.

A tárgyalásra szóló idézést az Egyesület kézhezvette, de ennek időpontja tértivevény hiányában nem volt megállapítható.

Az eljárás korábbi szakában előadta, hogy az Egyesület aktivistái az egyesületi rendezvényeken a természetes anyagokat tartalmazó készítményekről, termékekről tartanak tájékoztatót, kifejezetten az egyesületi célok iránt elkötelezett tagság számára. Az Egyesület az egészséges életmódról tartott előadásai során a Kft. hozzájárulása alapján a HRI termékeket is ajánlja a tagok egészségének védelme érdekében. A HRI-vitalion Klub az Egyesület rövidített elnevezése, az Egyesületet jelöli. A Hírlevelet teljes jogú tagjaik kapják, havonta átlagosan 1000 példányt postáznak. Nincs ismerete arról, hogy mely internetes portálokon találhatóak ajánlások a HRI termékekről. Az Egyesület a tagok tapasztalata és szerkesztése alapján összeállított prospektust ad a rendezvényeken résztvevő azon új egyesületi tagoknak, akik érdeklődnek a HRI termékek iránt. Ez a szórólap kizárólag belső használatra készül, kereskedelmi forgalomba azért sem kerülhet, mert az Egyesület gazdasági tevékenységet nem folytat. A Klub nem használ reklámanyagot, nem jelentet meg semmilyen nyomtatott anyagot.

Tudomásul vette azt a felhívást, amelyben a Kft. felszólította az Egyesületet a vélhetően jogsértő elemeket tartalmazó szórólapok bevonására, és ennek megfelelően intézkedett.

A megtartott tárgyalást és határozathozatalt követően érkezett beadványában 2006. évi nettó árbevételéről nyilatkozott, amelynek összegét 5.038.000.- Ft-ban jelölte meg. Tagadta, hogy jelenleg a Kft. és az Egyesület között írásos megállapodás van.

A Versenytanács egyéb kötelezéseire a következő nyilatkozatot tette: „Az Egyesület azon tagjainak a száma, akik egyetértenek az Alapszabályban foglaltakkal és önkéntes alapon az egészséges életmódra történő nevelésben részt vettek, illetve vesznek, 20000 körülire tehető. Pontos szám azért nem tudható, mert önkéntes munkáról lévén szó, sokan hamar abbahagyják és erről nyilvántartás nem készül. Az Egyesület nem alapított Klubot, szándéka szerint a mindenkor hatályos jogszabályi keretek működött és kíván működni a továbbiakban is”.

V.

A nyereségszerzés érdekében folytatott vállalkozási tevékenység azt a kötelezettséget rója a vállalkozásra, hogy a vásárlói szándékot a termékre vonatkozó pontos és ellenőrzött ismereteit közölve befolyásolja.

Különösen igaz ez az olyan áruk vonatkozásában, amelyek az emberi egészséggel összefüggésben fejtik ki hatásukat, ezért piaci megjelenésük, szereplésük fokozottabb hatósági ellenőrzés alá esik. Az ilyen termékekkel kapcsolatos piaci tájékoztatásoktól elvárható, hogy a megtévesztésre való alkalmasság elkerülése érdekében az áru jellegéhez igazodóan kellően dokumentált, igazolt, adott esetben klinikailag alátámasztott állításokat tartalmazzanak, ne közöljenek olyan tényeket, körülményeket, amelyek – akár a szöveggörnyezetből adódóan – alkalmasak lehetnek a megtévesztésre.

Az élelmiszerekre (Celeriac, Garlic, Gapsicum), illetve az élelmiszerek termékcsoportjához tartozó étrend-kiegészítőkre (Vitalion, Exultrim) nem alkalmazható a gyógyszerekre vonatkozó szabályrendszer, hiszen a termékek sikeresen nem estek át a gyógyszerekre vonatkozó szigorú engedélyezési eljáráson, hanem az Ét. hatálya alá tartozóan élelmiszerek,

amelyek gyártására, forgalmazására, reklámozására a fentebb részletesen ismertetett jogszabályi rendelkezések tartalmaznak időközben hatályon kívül helyezett, illetve hatályos rendelkezéseket.

Ezek a rendelkezések megadják az élelmiszerek reklámozási korlátait, s megszegésük egyrészt ezeknek a jogszabályoknak a megsértése, de amennyiben a reklámozási korlátok átlépése megtévesztésre is alkalmas, érvényesül a Grt. és vele együtt hatályosulón (Grtv. 15. §), a Tpv. tilalmi szabályozása is, amennyiben a kifogásolt magatartás piaci léptékben alkalmas a fogyasztók megtévesztésére.

Az ismertetett jogszabályok közös lényegéből adódik, hogy 2004. május 1-től ellenbizonyítás lehetősége nélkül tilos az öt élelmiszernek, s ezen belül a két étrend-kiegészítőnek betegséget megelőző, gyógyító hatást tulajdonítani.

Márpedig az eljárásban kifogásolt állítások, gyógyhatás állítások, amelyek annak a látszatát keltik, hogy a Kft. élelmiszertermékei, hasonlóképpen mint a gyógyszerek, terápiás hatásúak.

Ezzel azonos megítélésű a hajápoló termékekre (Levendula és Geránium) vonatkozó gyógyhatás állítás, amelyet a 40/2001.(XI.23.) EüM rendelet tilt.

Az öt gyógynövénytartalmú szer nem élelmiszer, függetlenül e termékek félreérthetően élelmiszer-jelleget sejtető internetes megjelenítésétől.

Ugyanakkor e termékek sem gyógyszer, sem gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag, készítmény besorolást nem kaptak, bár nem zárható ki a hivatkozott gyógynövénytartalom okán gyógyhatás.

Az eljárás során a Versenytanács eredménytelenül hívta fel a Kft-t, hogy a gyógynövénytartalmú termékekre vonatkozó állításait hitelt érdemlően bizonyítsa anélkül, hogy a hivatalnak tudományos kérdésekben kellene állást foglalnia, miután az nem a feladata. Az állítások bizonyításának terhét (Grtv. 17. § (3) bekezdés) a Versenytanács a Kft. és az Egyesület terhére róttá.

A Kft. gazdasági érdekét szolgálta a népszerűsítés kifogásolt tartalma (Grtv. 2. § o) pont), az Egyesület pedig a piacon a népszerűsítés intézményesített formáját biztosította az épített, épülő egyesületi klub-hálózat tagjain keresztül (Grtv. 2. § o) pont). MLM rendszerben szervezve a Kft. termékértékesítését. Az egészséges életmód terjesztése látszólag megfelelhet az Egyesület alapszabályi céljainak, de gyakorlatilag a Kft. értékesítését támasztja alá.

A Versenytanács szerint az Egyesület – Klubján keresztül – valójában gazdasági tevékenységet végez, amelyet nem zár ki a hangoztatott „egészséges életmódra történő nevelés”.

Másképpen fogalmazva a Klub a maga az Egyesület, s a Versenytanács nem cáfolta feltételezése szerint a klub (gazdasági) tevékenységben ki is merül az egyesületi tevékenység. Ugyanis az Egyesület tevékenységének értékelése elválaszthatatlan az Egyesületen belül működő Klub működésétől, kinyilvánítottan a Kft. gazdasági érdekéhez kötődően.

A Versenytanács eljárása során meg akart győződni a versenyjogi felelősség I. és II. r. eljárás alá vont közötti megosztása szempontjából, hogy feltételezése megalapozott-e.

Az Egyesület gazdasági tevékenységének feltételezését alátámasztja az a korábban ismert tény, hogy Egyesületbe történő belépéssel és egy HRI termék megvásárlásával a belépő egyidejűleg Klubtag is lesz, aki maga is továbbépítheti a hálózatot az ún. szponzorálással.

Az Egyesület feltételezett mértékű gazdasági tevékenységét a Ptk. 61. §-a tiltja és ezért ügyészi beavatkozás indokolt hivatali szignalizáció útján.

A tárgyalás előkészítése körében tett versenytanácsi intézkedések ellenére megállapíthatatlan volt a Kft. és az Egyesület közrehatásának aránya, a 2006. évi népszerűsítési költség. Ezért a Versenytanács a megállapított jogsértés (Tpvt. 8. § (2) bekezdés a) pont) elkövetés miatti versenyjogi felelősségüket nem osztotta meg, hanem a kötelezettek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a kiszabott bírságot (Tpvt. 78. §).

A terméknépszerűsítéssel egybekötött működő hálózati értékesítést elsősorban a bevételi adatok tükrözik. Ehhez képest a kiszabott bírság mindkét eljárás alá vontnál a törvényi határ alatt maradt, függetlenül attól, hogy a Kft. vonatkozásában a 2006. évi adat nem hiteles, az Egyesület vonatkozásában pedig a szolgáltatott adat nem tisztázott. Becsült adatként annyi azonban a tárgyaláson is ismert volt, hogy kb. 20.000 taggal és egy-egy HRI termék megvételével számítva, magának az Egyesületnek 80.000.000.- Ft tagdíjbevétele lehetett 2006. évben.

A Versenytanács az Egyesületet hiányos adatszolgáltatása miatt eljárási bírsággal nem sújtotta, mert tisztázhatatlan volt a hivatali iratok kézhezvételi időpontja, s ehhez képest az Egyesület válaszási határidejének betarthatósága a postai átfutás hossza miatt.

A kifogásolt magatartás súlyos jogsértés, mert a fogyasztó-értékesítőt anyagilag érdekeltté tevő formát is biztosítanak a versenyjogellenes magatartás széles körű, tartós, folyamatos gyakorlására.

A kifogásolt hirdetések a megcélzott fogyasztói körhöz széles körben eljuthatnak a kiemelkedő fogyasztói érdeksérelmet okozó piacon nagy példányszámú napi, heti és havi lapokon keresztül is. Bár felelősség terheli az Interneten webáruházat működtető azon forgalmazókat is, akik a kifogásolt termékismertető szövegét, ill. egyéb fogyasztói tapasztalatokat is elhelyeznek saját honlapjaikon, azonban elsődlegesen a termékismertetőket, szórólapokat, tapasztalatfüzetet előállító és terjesztő, hirdetések megjelenéséért felelős Kft-től kérhető számon az elkövetett magatartás, ugyanis az Egyesület Működési Szabályzatának 12.1 pontjában rögzített, hogy a termékekkel kapcsolatos bármely hirdetés, reklám, média-nyilatkozat csak a Kft. előzetes, írásos engedélyével történhet. A saját honlap vagy más információhordozón történő publikáláshoz is a Kft. előzetes írásos engedélye szükséges.

Csekély mértékben enyhítő körülmény, hogy a Kft. egyes termékeit kivonta a forgalmazásból (HRI Capsicum, a HRI Levendula, Geránium Sampon, Hajkondicionáló termékek), valamint a jogsértés elismerése.

A Versenytanács a kifogásolt magatartás folytatását is megtiltotta (Tpvt. 77. § (1) bekezdés f) pont), valamint az MLM rendszerű értékesítés túlsúlya miatt intézkedett a h. pont szerinti nyilatkozat közzétételről.

A Tpvt. szerinti határozat elleni jogorvoslati jogot a 83. § biztosítja az eljárás alá vontak számára.

Budapest, 2007. június 25.